

ליקוטים נפלאים

חנוכה תשע"ז

חנוכה דאורייתא

מובא בשו"ת חתם סופר, לפי עניות דעתי יום פורים וימי חנוכה דאורייתא הם, אך מה לעשות בהם אם לשלוח מנות או להדליק נרות או לעשות זכר אחר, זהו דרבנן, והעובר ואינו עושה שום זכר לימי חנוכה ופורים עובר על מצוות עשה דאורייתא.

סוגיא חנוכה

מובא מתלמידי הבעש"ט הק' ז"ע, שלכן אין מסכת בש"ס לחנוכה, מפני שהמסכת עדיין לא נגמרה, ותגמר ותושלם לעת ביאת המשיח.
(פרדס החנוכה בהקדמה)

שם חנוכה

פי' הרה"ג רבי יוסף שלום אלישיב ז"ע על מה שכתב הר"ן "ויש מי שכתב, שלפיכך קוראים 'חנוכה', כלומר, חנו בכ"ה", ולכאורה, צריכים היו לקרוא לימי הלל והודאה אלו על שם הנצחון והגבורה במלחמה, ולא על שם החניה שבאה אחריה. אלא יש בזה לקח נפלא, נצחון בקרב יכול להיחשב כמטרה בפני עצמה, כפי שראינו במהלך ההיסטוריה את כל אותם גיבורים שעל ידי נצחונות בשדה הקרב הוכיחו את כוחם וגבורתם. עבורם הנצחון כשלעצמו היה מטרה כדי לגרוף תהילת עולם וכדי שהכל יפחדו מהם. אך לעומת זאת, יש לוחמים שלא ראו בנצחון כשלעצמו מטרה, אלא רק אמצעי הכנעת האוייב שהציק להם, שאיפשרה לעם המנצח לחיות מעתה חיים שקטים ושלווים, נטולי פחד מן האוייב. הדרך השנייה היא המתאימה ליהודי החי חיים תורתיים. אצל יהודים, אין לנצחון חשיבות בפני עצמו, שהרי נצטוונו 'בנפול אויבך אל תשמח'. ובכלל, יהודי אינו צריך להתבלט על פני העמים, ואל לו להראות עליונות וגבורה על האוייב. יהודי אינו חי על חרבו ומעולם לא עסק במלחמות. גם כאשר הוא נאלץ לצאת למלחמה על אויביו, הוא ידע שהנצחון אינו היעד אלא רק הדרך להגיע למטרה היכולת לשבת בשקט ולעבוד את השם. השקפת עולם תורתית זו, ביקשו החשמונאים להנחיל לנו בקובעם את השם 'חנו-כה', המנציח דוקא את החניה שלאחר המלחמה, את חידוש עבודת המקדש שבא בעקבות הנצחון, את לימוד התורה וקיום המצוות ששוב היו אפשריים לאחר שהיוונים ועוזריהם המתיוונים הובסו וגורשו. זו היתה תכלית הנצחון, והיא הראויה להנצחה ולא עצם הנצחון.

סוגיא חנוכה במסכת שבת

הרה"ק ה'אהבת ישראל' מו"ז ני"ץ ז"ע, אמר רמז מדוע מובאים דיני חנוכה במסכת שבת דווקא, כי חז"ל אמרו (פסחים ק"ב) עשה שבתך חול, אותיות חול מרמזות על ח' ימי חנוכה אשר בהם מדליקים ל"ו נרות, ומקומם בעניני 'שבתך'.

"וקבעו שמונת ימי חנוכה"

ולא נעשה נס כזה לישראל (מעולם), שאילו פרעה לא גזר על המצוות, ויון הרשעה גזרו (שלא לקיים המצוות), ולפיכך האריכו אלו הימים כשיעור החג (סוכות) שהיא שמונה ימים להזכיר בהם הנס, ואפילו לא היה נעשה בהם (נס) בשמן, כמו כן היו שמחים ומזכירין מעשה ניסים (שמונה ימים) כשיעור יום טוב הארוך מכל המועדות (שהוא סוכות) אך לא היו מדליקין נרות כלל אלא מהללים ומרוממים (בהלל ובהודאה) כשאר מועדות ו(עכשיו) כשבא ונכפל להם נס בשמן, הוסיפו להדליק הנרות להזכיר כפילות הנס.
(פירושי הר"י מלוניל (שבת כא:), מנהגים וטעמים)

והיה הנס נמשך שמונה ימים, מפני שהשמונים היו באים מחלקו של אשר, שנאמר (דברים לג, כד) "וטובל בשמן רגליו", ומקום היה בחלקו שנקרא "תקוע" שממנו מביאים את השמונים (עיין מנחות פה:), ומשם עד ירושלים מהלך של שמונה ימים להליכה וחזרה, כך מובא בתלמוד ירושלמי.
(אבודרהם סדר הדלקת נר חנוכה)

זכות השמן

בימי הרה"ק רבי משה אליקים בריעה מקאזניץ ז"ע והרה"ק רבי מאיר הלוי בעל "אור לשמים" מאפטא ז"ע, היו במדינת פולין שני אחים יורשי המלוכה, אשר אחד היה רשע מרושע בטבעו, והאחר היה טוב לב בטבעו. לעת קבלת המלכות היה העולם רוצה באח שהוא איש טוב, אך הוא לא רצה ללכת נגד אחיו בזה, ושלח בעל "אור לשמים" שליח להרה"ק מקאזניץ ז"ע, שיתפלל ביחד עמו שהבן הטוב יירש המלוכה. הגיע השליח לקאזניץ כשהה"ק היה שופך את השמן לתוך הנרות של המנורה, ומסר את שליחותו, השיב הרה"ק מקאזניץ ואמר, קבלה בידי, דלהושיט לגוי מלוכה שאינו רוצה בה, לא תצליח, על כן לא נכון להתפלל על זה, אך אני אומר, "משמני ארץ", מהשמונים שמדליקין עתה, בזכות מצוה זו, "יהיה מושבך"

רמז מן התורה לנרות חנוכה

מובא בקול שמחה בפסוק (וישב לח, כד) "ויהי כמשלש חדשים ויאמר יהודה הוציאוה ותשרף" מרומז נר חנוכה, שחל שלושה חדשים אחרי ראש השנה, "ויאמר יהודה הוציאוה ותשרף" רמז הוא לדין שרבי יהודה אומר חנווני שהדליק נר חנוכה מבחוץ ונשרף הפשתן פטור, מפני שהוציא ברשות (שבת כא:). והוסיף על זה ה"אמרי אמת" מגור ז"ע. שיש לומר עוד, ש"ויהי כמשלש חדשים" (וישב לח, כד) רמז לשלש חדשים אחר חנוכה, והיינו ניסן, "ויאמר יהודה הוציאוה ותשרף" זה רמז למה שר' יהודה אומר אין ביעור חמץ אלא שריפה.

ליקוטים נפלאים

חנוכה תשע"ז

שצריך אתה לחשוב במחשבתך בהדלקת נר חנוכה שתכלה רגל מן השוק, שתכלה ממחשבותיך שהעולם מתנהג על פי הרגל הטבעי. וזה המחשבה היא מעשה חצונים ומחשבת יצר הרע אשר המה רמוזים בתיבות שוק. ובהדלקת נר חנוכה, תכלה זה המחשבה לילך ממך זה המחשבה שהעולם מתנהג על פי ההרגל. ורגל, לשון רגילת מן השוק אשר זה המחשבה בא מן החיצונים אשר הוא מרומז בשוק, כי להוי ידוע לך כיון שאדם עושה מצוה לרמז על איזה דבר אזי הולך ממנו המחשבה רעה כמבואר בספר החינוך להרא"ה שהמצוה והמעשה מעורר המחשבה. ולכך בנר חנוכה הוא מודה על הנסים אפילו על נסים הנסתרים שהוא מרומז בשקיעת החמה לכן הולך ממנו ומכלה זה המחשבה רעה שהעולם מתנהג חס ושלוש על פי ההרגל. וזה לשון הרמב"ן סוף פרשת בא, מן הנסים הגדולים המפורסמים אדם מודה בנסים נסתרים שהם יסוד התורה שאין לאדם חלק בתורת משה רבינו ע"ה עד שמאמין בכל דברינו שכולם נסים אין בהם טבע ומנהגי העולם עד כאן לשונו: (קדושת לוי קדושה חמישית)

"עד שתכלה רגל מן השוק"

בנרות חנוכה יש את האור הגנוז בתורה, וחז"ל מלמדים אותנו בזה שאי אפשר לזכות לתורה כראוי, אלא עד שתכלה רגל מן השוק, כלומר אם לא מטיילים בשווקים וברחובות, אלא יושבים בתוך ארבע אמות של הלכה. (אמרי חיים)

גדולת נר חנוכה וברכותיה

כתוב בדברי צדיקים כל אחד ואחד מישראל אפילו פשוטי עם ממש עושים הברכות להדליק נר חנוכה ושעשה ניסים, ומלאכים ושרפים רעדה יאחזון מזה. ולהבדיל החיצונים כשרואים רק הסימנים במקום שדלקו נרות חנוכה בורחים להם מפחד שנופל עליהם.

"להדליק נר חנוכה"

כתוב בברכי יוסף (ס"ו תרעו אות א)מה שבחנוכה נוסח הברכה הוא "להדליק נר חנוכה", ובליל שבת הנוסח הוא "להדליק נר של שבת", שגר חנוכה אסור להשתמש לאורה, ולזה אומר "נר חנוכה", להורות כי הנר אינו כי אם למצות חנוכה, מה שאין כן נר שבת, הכוונה נר שאנו משתמשים בו, ונרו יאיר לתועלתנו, וזה הנר המאיר הוא של שבת.

הדלקת נרות אצל הרבי

פעם אחת בעת שהדליק הרה"ק ה"אמרי אמת" מגור זי"ע את נרות החנוכה, נדחקו חסידים מסביב כדי לראות את הרבי מדליק נרות, הדחיפות והדוחק הפריעו לרבי מאד. נענה ואמר, על קרבן פסח כתוב בתורה (שמות יב, כח) "וילכו ויעשו בני

תשובש דעתו של הרשע הרוצה למלוך, ואז ממילא ימלוך האח השני הטוב. וכן היה, שנשתגע הרשע, והשני מלך תחתיו. (שארית ברוך)

נס השמן

מובא בחידושי הרי"ם, החידוש בחנוכה שהיה נס לכל כלל ישראל. איזה חידוש יש בנס חנוכה, הרי מצינו גם אצל ר' חנינא בן דוסא שאמר "מי שאמר לשמן וידלוק יאמר לחומץ וידלוק" ודלק החומץ (תענית כה.). אלא את הנס של רבי חנינא בן דוסא אפשר להבין, כי הוא היה צדיק, והצדיק אשר כל הנהגותיו ומעשיו הם מחוץ לדרך הטבע, מתנהגים עמו משמים גם בניסים ונפלאות מחוץ לדרך הטבע, אך שמן למנורה צריך להיות משל הציבור, והיו צריכים כל ישראל להיות ראויים לנס, אחרת לא היתה המנורה דולקת, וזה הנס והחידוש הגדול שאכן כל ישראל היו ראויים לנס.

נס השמן

בנס השמן הראו לבני ישראל שהקב"ה חפץ בהם. עיקר כוונת היוונים היתה להשכיחם תורתך, שהיו אומרים להם כתבו על קרן השור שאין לכם חלק באלוקי ישראל, והיו ישראל סוברים שבאמת אין ח"ו הקב"ה חפץ במעשיהם, לכן עשה הקב"ה נס שמצאו פך שמן טהור לקיים את מצות המנורה, אף שהיו פטורים מלקיימה שהרי "אונס רחמנא פטריה" (בבא קמא כח:), בנס השמן הראו להם משמים שהקב"ה חפץ במעשיהם. (הרה"ק רמ"מ מקאצק זי"ע)

"לשנה אחרת קבעום" (שבת כא:)

מבאר האמרי אמת, הא דלא תיקנו באותה שנה, יש לבאר דמכאן למדנו שגם בדבר טוב צריכים לחכות ולהתבונן לפני שקובעים לדורות. עוד יש לומר, שלשיטת בית שמאי, שסברו ש"פוחת והולך", אם כן לא יכלו לקבוע כבר בשנה הראשונה, שהרי בשנה הראשונה עוד לא ידעו כמה ימים יהיה הנס. ועוד, שבשנה הראשונה סברו שהנס היה מכח בית המקדש, ורק לשנה אחרת ראו שהנס הוא בקביעות, שכן התעורר כח הנס (נראה שתירוץ זה הוא כדברי ה"בני יששכר"). ועוד, שמצינו שלא גילו ניסים שהיו במקדש אלא לאחר י"ב חודשים, וגם נס זה לא גילו קודם, ואם כן לא יכלו לקבוע אלא רק "לשנה אחרת".

"מצותה משתשקע החמה ועד שתכלה רגל

מן השוק"

והנה האר"י ז"ל כתב, שהשוק מרומז על חצונים. וזה מצותה משתשקע החמה ועד שתכלה רגל מן השוק, כלומר מצותה משתשקע החמה, נסים נסתרים אשר המה מרומזים בשקיעת החמה שאינו מאיר כל כך. ועד שתכלה רגל מן השוק, כלומר

ליקוטים נפלאים

חנוכה תשע"ז

ואף באותן בריתות מילה שבהן הוא היה ה"מוהל", לא השתתף בסעודה של מצוה שלאחר ברית המילה. פעם השתתף בברית מילה בתור "מוהל", באחד מימי ה"חנוכה", וכדרכו תמיד מיהר גם הפעם לעזוב את המקום מיד אחר המילה. שאל אותו אחד המשתתפים מנכבדי העדה, למה הוא ממחר ללכת הרי "חנוכה" היום, והוא יכול איפוא להרשות לעצמו להישאר קצת לסעודת לה מצוה, השיב ר' שמואל מיניה וביה דרך צחות, הלא נאמר בגמרא "מאי חנוכה דתנו רבנן" (שבת כא:). הרי שעל הרבנים ללמוד גם בימי חנוכה.

לימוד אחר הדלקת נר חנוכה

אמר כ"ק אדמו"ר מבאיאן שליט"א הרה"ק מקאזניץ שאל פעם את אחד מחסידי אחרי התפילה האם קרה אצלו לפעמים שאחרי התפילה הוא מתיישב ללמוד בסוגיא שהיה לו בזה קושיות ולא הבין כראוי, האם הוא מנסה ללמוד ולהבין הסוגיא אחר התפילה, ולא הבין החסיד מה כוונת רבו בזה, ואמר לו הרבי, היות שאתה מבקש ומתפלל בשמונה עשרה חנונו מאתך חכמה בינה ודעת, ואם יהודי אינו מאמין שיוכל לפעול בתפילתו שאכן יזכה להבין לחכמה ולדעת, איך יכולה התפילה באמת לעזור לו. סיפור זה סיפר החידושי הרי"ם זי"ע אחרי הדלקת נר חנוכה, ואמר להקהל כי אחרי הדלקת הנרות צריך לעסוק בתורה, כי נר מצוה ותורה אור, כל מצוה מעורר האור של תורה, ובפרט מצוות נר חנוכה שמלבד שהיא מצוה מאירה, הרי היא מעוררת ביותר את אור התורה, על כן יש ללמוד אחרי הדלקת הנרות.

חיבה של חנוכה היה בתורה

ובימי חנוכה אמרתי בחנוכה מוציאין שני ספרי תורה בחול, כגון בראש חודש טבת, ובכל השנה אין מוציאין בחול שני ספרי תורה אפילו בחול המועד סוכות דאז הוא יום טוב שגומרין הלל הואיל וחלוקין בקרבנותיהן ואומרים בהפטרה שבת חול המועד סוכות מקדש ישראל והזמנים, הואיל ומלכות הרשעה רצו לעקור את התורה הקדושה, וישראל באותו הדור מסרו נפשם על התורה והמצוה, והראה הקדוש ברוך הוא אהבה וחיבה לישראל, לכן מוציאין אפילו בחול שני ספרי תורה כמו בראש חודש ושב, ולפעמים בשבת חנוכה שלשה ספרי תורה להראות שהחיבה של חנוכה היה בתורה. (קדושת לוי קדושה חמישית)

מהדרין מן המהדרין

מדוע חרגו בחנוכה מהכלל של הידור מצוה עד שלישי? כתב הגאון רבי יששכר שלמה טייכטאל, אב"ד פישטיאן ובעל שו"ת "משנה שכיר", מבואר בספרים, שגר חנוכה מרמז על אור התורה, ולגבי תורה אמרו בגמרא (ביצה טו.) שכל מזונותיו של אדם קצובים מראש השנה עד ראש השנה חוץ מהוצאות בניו לתלמוד-תורה והוצאות שבתות וימים טובים, שבהם אם

ישראל כאשר צוה ד' את משה ואהרן כן עשו", והדבר תמוה, מה חידוש יש בזה, ודאי שאף משה ואהרן קיימו את המצוה שצוה ד', אלא הסביר הרבי, חסידים רגילים להידחק סביב הרבי ברצונם לראות את הרבי בעבודתו, ומשה ואהרן שהיו צדיקי ומנהיגי הדור המתינו שיוכלו אף הם לקיים את מצות ד' כדבעי. אך רק לאחר שראו שבני ישראל הלכו לעשות את המצוה שנצטוו, אמרו לעצמם, עכשיו גם אנחנו נוכל להתפנות ולעשות את הפסח כיאה וכראוי, ללא הפרעות.

השמש מעל הנרות

בס' כסא דוד הרה"ק רבי דוד מזאבלטוב זי"ע (בהרה"ק בעל "אהבת שלום" מקאסוב זי"ע) אמר, שמזה שמעמידים השמש מעל הנרות, בא ללמדנו שאין להתגאות ולפסוע על ראשי עם קדוש, גם על הפחות שבהם, כמו השמש, רק אדרבה, לנהוג בענוה ושפלות רוח, שאפילו השמש, שהוא טפל לעיקר, עם כל זה מעמידים אותו ממעל לנרות.

נר קטן בימות החורף

אמר הגה"ק מהר"ש מקאמינקא זי"ע, לאחר סוכות בבוא החורף הגדול, כשנוכרים ומתבוננים שעתה הולך ומתקרב חורף ארוך כזה, ואנו נמצאים בתוקף חשכת הגלות, ואין לנו ימים קדושים ונעלים שנוכל להתחזק בהם ולהתחמם לאורם עד ימי הפסח, אזי רעדה תאחזנו שלא נפול חלילה ברשת העצבות ומכמורת היאוש רחמנא ליצלן, וצריך רחמים מרובים לעבור ימים אלו בשלום, לכן ריחם עלינו בעל הרחמים והדליק לנו באמצע החורף נר קטן (הכוונה על נרות חנוכה) המזהיר לכאן ולכאן, ומאיר לנו את הדרך בימים הקודמים לו ובחצי החורף אשר לאחריו, ונותן לנו כח ותעצומות להחזיק מעמד עד ימי החג. (אוהב שלום)

הילדים צריכים לראות הדלקת הנרות

אירע פעם, כשהדליק כ"ק אדמו"ר מויז'ניץ זי"ע נרות חנוכה בביתו (עקב חולשתו), הוציאו את הילדים מחדרו, מחמת הדוחק. בעת אמירת "לשם יחוד", שאל רבינו ברמיזה את המשמשים, היכן הילדים. בשמעו שהוצאו עקב הדוחק, הניח את סידור התפילה מידו הק', ושם את נר השעוה במקומו, בהמתינו עד שיוחזרו הילדים לחדרו. בתום ההדלקה, סח ואמר, 'איך אפשר להדליק נרות חנוכה, כשהילדים אינם, הלא חנוכה עיקרו הוא משום חינוך. (מאיר החיים)

על הרבנים ללמוד גם בימי חנוכה

לרגל עומס העבודה שהיה מוטל על הגאון רבי שמואל העליר זצ"ל ראב"ד צפת, וטרדותיו הרבות, היה כל רגע יקר אצלו מפז,

ליקוטים נפלאים

חנוכה תשע"ז

"אפילו אומר לך על ימין שהוא שמאל ועל שמאל שהוא ימין", ולכן, כדי לרמוז על דרשה זו, ציוו חז"ל להדליק את נר חנוכה, שמצוותו מדרבנן, בצד שמאל. (פאר ישראל)

ידים טהורות להדלקת הנרות

ליל אחרון של חנוכה, הלך הרה"ח משה הויזמן זצ"ל להיות נוכח בהדלקת נרות חנוכה של כ"ק אדמו"ר ר' שמעון נתן נטע מלעלוב זי"ע, עלה ר' משה הויזמן לבית האדמו"ר, נכנס לחדרו וראהו מסתובב בחדרו כארי בסוגר, פניו להבים ומחשבותיו מרחפות במקום אחר, הרשני"ן לא הבחין בו בתחילה, לבסוף כשהרגיש רבינו בנוכחותו שאלו: "מה לך פה", השיבו ר' משה כי משתוקק לראות את רבנו בהדליק את הנרות, אמר לו רבינו: "יש לך עדיין להמתין זמן רב", וזרזו רבינו לילך לבית המדרש, לאחר שעה ארוכה חזר ר' משה ועלה שנית לבית רבינו, והנה כמעשהו בראשונה כן מעשהו בשניה, עדיין היה רבינו סובב בחדרו הלך ושוב. שוב לא עצר בעדו ר' משה והשתומם על המחזה עד למאד ושאל את פי רבינו על פשר הדבר, שח לו רבינו כי באותו יום התקיימה בישיבת "חיי עולם" בה למד, מסיבה לכבוד מושל מחוז ירושלים מטעם המנדט הבריטי סיר רונאלד סטורס, וגם הוא נטל חלק באותה מסיבה, ולחץ את ידיו של המושל יחד עם שאר הנוכחים. "הגע בעצמך" הוסיף רבינו והקשה על עצמו, "האיך יד זו שלחצה את ידו הטמאה של הנכרי יכולה לגשת כעת ולהדליק נרות חנוכה". (מכתבי הרה"ח יאיר וינשטוק הי"ו)

הטבת נרות חנוכה

הרה"צ ר' יודלי הורביץ זי"ע, התפלא מאוד על שהספרים הקדושים מדברים מענין עבודת הדלקת נר חנוכה ואינם מדברים מהטבת נרות חנוכה, והרי בבית המקדש היה עיקר העבודה הטבת הנרות, כפסק הרמב"ם שההדלקה כשרה בזר מה שאין כן ההטבה היא דוקא בכהן. ובשנותיו האחרונות של הרה"צ הנ"ל, שהיה במצב של חולשה, והיה קשה לו העמידה, בכל זאת השתדל לעמוד בשעת ההטבה. ואמר בשם רבו ר' מאיר אריק זצ"ל, שמכאן ראיה כי ההכנה יתרה מהעבודה, דהרי ההטבה היא הכנת המצוה והיא בכהן, מה שאין כן עצם המצוה דהיא ההדלקה כשרה בזר. (יהודה מחוקקי)

מים תחת השמן

מה טוב להדליק בנרות הללו כמו שנוהגין ברוב בתי כנסיות שנותנין בהם מים ושמן למעלה, להורות על נס, שבו תרמוז בזה כי גבר ישראל שנמשלו לשמן, על האומות שהם מים הזידונים. (כף החיים)

מוסיף מוסיפים לו. כדי לרמוז זאת, תיקנו בחנוכה הידור גדול שכזה, ללמדנו שמאחר ונר חנוכה מרמז על אור התורה, הרי לגבי תלמוד-תורה אין להידור שיעור, אלא ככל שמוסיף מוסיפים לו, והגבול שנתנו חז"ל, בהידור מצוה עד שליש הוא דוקא בשאר מצוות, אבל בתלמוד-תורה אפילו יותר משליש, ואין לה שיעור למעלה.

מוסר השכל מהנרות

מנרות חנוכה יש לו לאדם ללמוד מוסר השכל שלא יתייאש אפילו כשהוא במצב גרוע מאד בכל החסרונות ונדמה לו שהעולם חשך בעדו, אף על פי כן יתחזק באמונה ויאמין באמונה שלימה שהכל מהשי"ת ושהוא לטובתו, ואז יאיר לו השי"ת, וזה אנו לומדים מנרות חנוכה, דידוע שהזמן הלא מובחר מהחודש הוא בסוף החודש, הזמן הלא מובחר מהיום הוא בתחילת הלילה עד חצות שזה תגבורת הדינים, המקום הלא מובחר מהעולם הוא למטה מעשרה, ועל דרך שאמרו ז"ל (סוכה ה.) מעולם לא ירדה שכינה למטה מעשרה, הצד הלא מובחר מהקצוות הוא צד שמאל, והנה נר חנוכה שנצטוונו עליו, הוא בסוף חודש דייקא, וזמן הדלקתן בתחילת הלילה דייקא, והנחתן למטה מעשרה דייקא ובצד שמאל, כל זה בא להורות להאדם שאין להתייאש אלא להתחזק באמונה שהגם שהחושך יכסה ארץ בכל זאת יאיר לנו ד' ברוב רחמי וחסדיו, ובעזרתו ניוושע במהרה. (נר ישראל חלק ג' חנוכה)

עת רצון לבקש

הרה"ק ר' מרדכי מלעכוויטש זי"ע, פנה פעם לאחר הדלקת נרות חנוכה אל החסידים שהיו סביבו, ואמר, כי עתה הוא עת רצון וכל אחד יוכל לבקש אצלו את אשר הוא חפץ לעבודת ד'. ביקשו החסידים כל אחד בקשתו. נוכח שם באותה שעה גם הרה"ק רבי משה מקוברין זי"ע שתק ולא ביקש דבר. פנה אליו הרה"ק ר' מרדכי ושאלו, האיך רוצה דבר, נענה רבי משה ואמר, רבי, איני רוצה לקבל מתנות חנים, רצוני להשיג את עבודת ד' על ידי יגיעה ועמל. (פרדס החנוכה עמ' רפז)

מזוזה בימין ונר חנוכה בשמאל

לכאורה יש להקשות: מדוע לא נאמר כאן את הכלל הידוע (ברכות לט:), "הואיל ואיתעביד ביה מצוה חדא, נעביד ביה מצוה אחרית", ונקיים בצד ימין, שבו אנו מקיימים מצות מזוזה, גם את מצות נר חנוכה. אלא, ביאר האדמו"ר רבי ישראל מבוהוש זי"ע, הלא בגמרא (שבת כג.) שאלו על לשון הברכה שאנו מברכים על הדלקת נר חנוכה "והיכן ציוונו, רב אויא אמר: מ'לא תסור מן הדבר אשר יגידו לך ימין ושמאל" (דברים יז, יא). והנה, על פסוק זה הביא רש"י דרשה נוספת (שמקורה בספרי):